

TEXTILMUNKÁS

A MAGYARORSZÁGI TEXTILIPARI MUNKÁSOK ÉS MUNKÁSNŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLEMÉNYEI

Megjelenik havonta egyszer. A Szövetség tagjai a járulék ellenében díjtalanul kapják. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest VIII, Magdolna uca 5-7. Erre a címre kérünk minden küldeményt. — Telefon: 138-053.

A textiliparhoz tartoznak: A fonó- és szövőgyárakban, festődékekben, fehérítő- és appretúra-fizemekben dolgozó munkások, paszományosok, kötszövőök, kötélgyártók, szilaszövőök, kékfestők, kelme- és fonalfestők, műhímzők, szemfődélkészítők, kötők, kenderkikészítők, lentisztítók, fehérneművarrók.

Időszerűvé lett az egy évvel ezelőtt megállapított textilipari legkisebb munkabérek fölemelése

Az egy évvel ezelőtt megállapított textilipari minimális munkabérek a megállapítás idejében sem voltak elégségesek a munkások életfenntartására. *A minimális munkabérek megállapítása óta pedig mintegy 25%-os életdrágulás következett be. Nyilvánvaló, hogy a textiliparban dolgozó munkásoknak kevesebb jut élelemre és ruházódásra, amit a textilipar maga is érez a termelés visszaesésében. De azért is indokolt a minimális munkabérek revíziója, mert a megállapítás óta a textilgyárak nagyobb részében különböző munkamódszerekkel olyan nagy mértékben emelték a munkások napi teljesítményét, hogy ma a nyolcórás munkaidő alatt az egy munkás teljesítménye elérte a 10-11 órás munkaidő alatti termelés nagyságát. Ennek dacára a munkások keresetét, azok óra- és akkordbéréit a gyárak legnagyobb részében nem emelték. A minimális munkabérek megállapításakor egyidőben lépett életbe a napi nyolcórás munkaidő. Az erre való áttéréskor a munkások tízezrei keresetcsökkenést szenvedtek, mert a rövidebb munkaidőre történt áttéréskor nem kaptak a munkaidő csökkenésével arányos keresetkiegyenlítést. A textilgyárak nagyobb részében sem az óra-, sem az akkordbéreket nem emelték. A munkásoknak csak egy igen kis százaléka tud a minimális munkabérenél magasabb órabérkeresetet elérni.*

A jelenlegi minimális munkabérek megállapításakor ígéretet kaptunk a bizottságban helyet foglaló gyárak vezetői részéről, hogy a minimális munkabéreket csak a minimális teljesítményű munkások részére fogják fizetni. Míg a többéves gyakorlattal bíró, nagyobb teljesítményű munkásoknak magasabb órabéreket fognak fizetni. Az akkordban dolgozóknak is lehetőséget nyújtanak, hogy a minimális munkabéreknél nagyobb kereseteket érjenek el. Sajnos, mindez nem így történt. A gyárak kevés kivétellel, ennek az ígéretnek nem tettek eleget. A legtöbb gyárban a munkások csak a

minimális órabéreket kapják. A gyárak nem az óra- és akkordbéreket emelték, hanem a munkások munkateljesítményét.

Mi ezen nem is vagyunk meglepődve, mert a gyakorlati tapasztalatunk most is igazol bennünket, hogy csak ott rendeződtek túrhetően a munkaviszonyok és bérek, ahol a munkásság maga szervezeti erejével kezdeményezője tudott lenni a munkaviszonyok feljavításáért folyó küzdelemnek. Azokban a gyárakban, ahol a szaktársaink szervezettek, be tudják tartani úgy a munkaidőt, valamint a munkabéreket szabályozó rendeleteket. Ahol a szaktársaink szervezetlenek, ott a legsúlyosabb bajok jelentkeznek, azokban a gyárakban nem tartják be sem a munkaidőt, sem a munkabéreket szabályozó rendeletet, mert a gyárak vezetői tisztában vannak azzal, hogy a szervezetlen munkásság nem tud a jogainak érvényt szerezni. Ez a körülmény nem lehet közömbös a textilgyárak szempontjából sem, hiszen a szervezetlen gyárak, amelyek olcsóbban termelnek, súlyosan zavarják a textilipari termelést, mert olcsóbb munkabérek mellett megengedhetetlen zavart okoznak az eladási piacon.

Szaktársainknak be kell látniuk, hogy nem lehet a szervezetlen, tájékozatlan munkásokat magukra hagyni, mert állandóan veszélyeztetik a szervezett munkásság által elért eredményeket. Ezért a Szövetségünk minden tagjának az a kötelessége, hogy dolgozzon a Szövetségünk megerősítése, a szervezetlen munkásság megszervezése és felvilágosítása érdekében. Ez érdeke a szakma össz munkásságának, mert minél többen leszünk szervezve, annál erősebbek leszünk és csak akkor lehet reményünk, hogy a textiliparban dolgozó munkásság munka- és bérvizonyai emberségesen rendeződjenek.

Terjeszd a Népszavát!

Hozzászólás Nagy Dezső úr közgyűlési elmélkedéséhez

A Textilipari Kis- és Középgyárak Egyesülete a közelmúltban tartotta évi közgyűlését, mely alkalomból az Egyesület működéséről Nagy Dezső úr tartott beszámolót. Beszédének igen jelentékeny részében a munkásügyekkel foglalkozott és merész állításokat kockáztatott meg az újabban hozott szociális törvényekkel kapcsolatban. Az elfogultságnak olyan nagy mértékéről, a tárgyilagosságnak olyan hiányáról tett itt tanúságot Nagy Dezső úr, amelyet még az a túlzott ügybuzgalom sem ment, melyel a tagvállalatok ügyeit tüzőn-vizen keresztül védi.

Szerinte a heti 48 órás munkaidő bevezetése (amely pedig a világ minden komoly közgazdásza szerint a termelésre, tőkésekre és munkásokra egyaránt üdvös hatású volt) a hazai textiliparban csak károkat okozott, mert ennek hatásaként úgy a vállalatok termelése, mint a munkások keresete visszaesett. Rejtélyes forrásból merített adatok alapján azt állítja, hogy a 48 órás munkaidő bevezetésekor nem állott elegendő szakmunkás a vállalatok rendelkezésére, s így még egy munkaturnus bevezetése sem volt lehetséges.

Az igazság ezzel szemben az, hogy szakmunkás nagyon kevés kivételtől eltekintve, az ipar minden ágazatában elegendő volt, de a vállalatok a kérdést a maguk részére előnyösebbnek tartották úgy megoldani, hogy az addig foglalkoztatott munkások termelését a legkülönbözőbb racionalizálási rendszerekkel annyira felfokozták, hogy azontúl 8 óra alatt sok esetben többet követeltek tőlük, mint eladdig 12 óra alatt. Ezzel egy füst alatt a minimális béreken keresztül esetlegesen biztosított magasabb órabér előnyétől is elütötték a munkáságot.

A minimális munkabérek megállapítási módját alapjában véve helytelennek tartja Nagy Dezső úr. Ha óra lett volna bízva, csak ott állapított volna meg minimális bért, ahol a bérek szerinte is igen alacsonyok voltak, ott is csak egy legalsó határt. Szerinte a munkanemeket nem külön-külön, hanem nagy általánosságban kellett volna csak megjelölni, és pedig: napszámos, tanuló, gyakorló munkás, szakmunkás stb., megállapítani mindegyikre egy alacsony órabérminimumot. Azt pedig, hogy ennél ki kap magasabbat, Nagy Dezső úr az „életre“ (értsd: a gyárosokra) öhajítja bízni.

Nagy Dezső úr beszédében foglalkozott a közelmúltban lezajlott cotton-és kötőipari bérracsal is. A sztrájk kitörésének okát egyedül a fennálló szerződések lejáratának tulajdonítja. Egyetlen szóval sem említi a sztrájk igazi okát, a bekövetkezett nagyfokú életrágulást, amely a munkásság életszínvonalát katasztrofális mértékben rontotta le.

A tanulságok, melyeket a sztrájkból levont, nem kevésbé érdekesek. Elsősorban: a munkásokéhoz hasonló szolidaritást kell teremteni a gyárosok között. Másodsorban: a cottoniparban tömeges tanulófelvételt sürget, hogy mesterséges munkanélküliség előidézésével ezt a munkáscsoportot is gazdaságilag tönkre lehessen tenni. Harmadsorban: feketelistát követel azokra az elvetemült munkásokra, akik egy gyárból a másikba akarnak menni dolgozni. Negyedszer pedig: egyszer és mindenkorra

véget kell vetni a szakmai békének azzal, hogy soha többet kollektív szerződések ne kötessenek.

Beszéde végén visszatér még Nagy Dezső úr kedvence témájához, a munkabér leszállításához. Bejelenti: előterjesztést tesz a kormány-nak arról, hogy kivétel céljára készülő árukra vonatkozólag alacsonyabb bért fizethessenek a vállalatok, mint a megállapított minimális bér. (Ha ez bekövetkezne, előállana az a furesz eset, hogy Magyarországon csaknem kivétel nélkül exportárut készítenének, ami persze később „technikai okokból“ mégis csak belföldön maradna.) Mint döntő érvre hivatkozik Nagy Dezső úr arra, hogy külföldön 40–50%-kal alacsonyabbak a munkabérek, mint nálunk. Ezzel kapcsolatban csupán egyre kérjük Nagy Dezső urat: keresse meg jelen beszédét a Textil-Ipar című újságban, aztán lapozzon vissza az első oldalra, ahol szóról szóra a következők állanak:

„A magyar divatexporthoz fölényes helyzete van minden más külföldi konkurenciával szemben, mert még szociálisan rendezett munkabéreink is jóval alacsonyabbak más országokénál s így a kalkulációnál talán a legelőszőbbak lehetünk.“

Nagyon kérjük Nagy Dezső urat, lépjen érintkezésbe illető sikk írójával. Talán ha tőlünk nem, tőle meghagyja magát győzni fenti idézet tényleges igazságáról.

Mi történik az üzemekben

A váciúti Jutagyárban a négygyüstös árúk két fajtájánál az elmúlt hetekben béresöktenést kísérelt meg az igazgatóság. A szövömunkások egységes fellépésével sikerült ezt majdnem teljes egészében visszautasítani és ezen felül elérniük azt, hogy *négygyüstös árut ezentúl csak egygépes rendszer mellett szőnek*. Jutagyári munkástársaink most kezdik meg csoportonként a fizetéses szabadság élvezését. A bizalmitestület tárgyalásainak eredményeképpen a szövömunkások egységesen 50 fillér órabért kapnak a szabadságidőre (a minimális bér 35 fillér). A többi osztályokban is hasonló arányban kapnak magasabb bért a minimálisnál. Az utolsó két évben a Jutagyári munkásság szinte hónapról hónapra érezte a szervezetség kedvező hatását. Ki kell emelnünk azonban, hogy a munkások egy része csak a többiek szervezetségének a gyümölcseit élvezte, ők maguk azonban a terheket nem vállalták. Itt volna az ideje, hogy ezek a munkástársaink is a szervezett munkások mellé álljanak és öntudatos munkásként, vállalva küzdenek a bizalmiakkal az eddigieknél nagyobb eredményekért.

ÚJPEST.

Az utóbbi hónapok gazdasági romlása súlyos teherként nehezedik a textilmunkásságra. Az újpesti gyárakban ma is 32–40 órát dolgoznak a szakitársaink. A csökkent kereset mellett a drágaság mind túrhetetlenebbé válik. Drágul az élelmiszer, a lakás, a szükségesletti cikkek. Mindehhez járul azután, hogy a szakmai pangás következtében munkanélkülivé vált hozzátartozóinkat is nekünk, még dolgozóknak kell eltartanunk. Ezt pedig nem bírjuk el sokáig.

A munkanélküliek megsegítése és a dolgozók helyzetének javítása foglalkoztatta legutóbbi összbizalmiértekezletünket is. A bizalmi szakitársak a *minimális bérek*, valamint az *akkord-*

bérek felemelése érdekében a szervező munka fokozását határozták el.

Ezen mozgalom kifejlődését sokban gátolja egy másik mozgalom, mely nem béremelésre, nem a munkaviszonyok javítására irányul, hanem csak arra, hogy hangzatos jelszavakkal megszedített munkásokat fogjanak be egyes vezérjelöltek szekerébe. Ezek a megtevesztett munkástársaink elfelejtik számunkérni nyilas vezéreiktől a „harc” igazi célját. De hiába is kérnek. A nagyobb darab kenyérért, az emberes életért csak mi vezetjük a harcot és azok, akik ezt akadályozzák, akik ellentétet szítanak munkás és munkás között, azok elleneségei önmaguknak, családjuknak, osztályuknak. *A jelszavak kiabálása, testvérgyűlölet szítása helyett ajánljuk ezen munkástársainknak a Textilmunkás Szövetség béremelési mozgalomához való bátor csatlakozást, a követelésekért való harcra kiállást és azok megvalósításáért való kitartó küzdelmet.*

VIDÉK.

A Magy. Kir. Allami Selyemfenodák Haszonbérlete Rt. tolnai és győri telepein beszüntette a munkát. A két gyártelepen kb. 500 munkás maradt munka és kereset nélkül. Nem ismerjük teljes részletességében a munkabeszüntetés okát, de ha megfelelnek a tényeknek egyes lapokban megjelent hírek, hogy a gyár azért szüntette volna be a munkát, mert nem tudott a további bérletre nézve a kincstárral meg egyezni, úgy ez sajnálatos körülmény, mert végeredményben mégis csak a munkások károsodása következett be azzal, hogy nem dolgozhatnak és nélkülözéseknek vannak kitéve. A két gyár munkásai azzal a kérelemmel fordulnak hozzánk, legyünk segítségükre, tájékoztassuk őket, mi az oka annak, hogy a részvénytársaság a munkát beszüntette. Remélni merjük, hogy a termelés szünetelése nem fog sokáig tartani, hiszen a kormányzatnak elsőrendű érdeke, hogy munkaalkalmakról gondoskodjon. Jelen esetben a földművelésügyi kormányzat kezében van ez ügy megoldásának a kulcsa.

A textilipari legkisebb munkabéreket megállapító főbizottság megállapította az úgynevezett „torontáli” szőnyegszövő, továbbá a „csomózott magyar perzsa”-készítő iparban az egész ország területére a munkabéreket

A bizottság jelen esetben a szövők és csomózók részére teljesítményi béreket állapított meg, amely ellen a munkavállalóknak nem is volna kifogásuk, ha a megállapított teljesítményi munkabérek a munkavállalókat csak részben is kielégítenék. A munkavállalóknak az volt a kérésük a bizottságtól, hogy Békéscsabán a munkáltatók és munkavállalók által már előzően elfogadott teljesítményi munkabérek tervezetét emelje a bizottság országos érvényű határozatra. Ez annál inkább is indokolt volt, mert hiszen a „torontáli szőnyeg” készítése az egész országban 70%-ban Békéscsabán történik, nyilvánvaló, hogyha a békéscsabai munkáltatók elfogadhatónak tartották a bizottság előtt fekvő megállapodást, úgy nem lett volna annak semmi akadályja, hogy azt az egész országban érvényesítsék.

A főbizottság határozatát megfellebbeztük, abban a reményben, hogy a fellebbezésünkben felhozott indokok alapján a főbizottság a munkavállalókra kedvezőbb határozatot hoz.

Az elvont táppénz

és az anyasági segély visszaadása érdekében az OTI elnöksége felterjesztést intézett a belügyminiszterhez. A felterjesztés abból az alkalomból készült, hogy az 1937. évi zárószámadás adatai szerint a betegségbiztosítási ágazatban 2.1 millió pengő felesleggel, míg az 1938. évi mérleg adatai szerint 700.000 pengő felesleggel számolnak.

Igaz, hogy az 1937. évre kimutatott felesleg nem az 1937. évi járulékkirovás bevételeiből, hanem abból származott, hogy az amnesztiabizottság igyekezett az 1935–36. évi járulékhátralékok befizetésére bírni az amnesztiát kérő munkáltatókat és így ez a felesleg valójában az 1935–36. évi és azt megelőző hátralékokból származó bevétel, amely nem mutatható ki az 1937. évi járulékbévitelnek és az 1937. évi zárószámadás főösslegének. De ez a főössleg, ha fenn is áll és ebből az összegből nem fizetik ki első sorban azon összegeket, amelyeket az öregségi biztosítástól a betegségbiztosítás előző évi költségeinek fedezésére kölcsönként igénybevettek,

elsősorban eleget kell tenni néhai Vass József népjóléti miniszter ama ígéretének,

amit akkor tett, amikor az intézetet a pénzügyi csődből úgy mentették ki, hogy a szolgáltatmányokat csökkentették és amikor a miniszter kijelentette, hogy abban a pillanatban, amikor az intézet pénzügyi ágazatának a deficitje megszűnik,

elsősorban azokat a szolgáltatásokat kell visszaadni, amelyeket a pénzügyi csőd megszüntetése érdekében vontak el.

Ezzel indokolták elvtársaink az önkormányzatban azt a felterjesztést, amelyet most a belügyminiszterhez küldtek és amelyben kérték, hogy mielőtt a 2.1 millió pengő hovatfordítása felett döntenek, egy kiadandó rendeleiben

szüntessék meg a munkaadóigazolvány 10 és 20 filléres és a receptdíj 20 és 30 filléres díjazását és emeljék fel a táppénzt 50%-ról 60%-ra, a mai anyasági segélyt ugyancsak 50%-ról 60%-ra.

Az elnökség ezen előterjesztést elfogadta és a sürgősségre való tekintettel intézkedés végett a belügyminiszterhez küldte fel.

Az OTI elleni panaszokkal a Szövetség tagjai forduljanak Horváth Pál titkár szaktárshoz, aki panaszaik elintézésében tagjainknak rendelkezésére áll.

Külföld

A textilipari munkások nemzetközi szövetsége vezetőségi ülést tartott, amelyen a 40 órás munkahét kérdésével foglalkoztak és előterjesztést tettek a nemzetközi munkaügyi hivatalnak a 40 órás munkahét megvalósítása érdekében. A vezetőség foglalkozott a textilipari munka racionalizálásának kérdésével is, és elhatározták, hogy a legközelebbi nemzetközi kongresszuson ezt a kérdést is napirendre tűzik.

Anglia. Egy angol munkáltató és a 40 órás munkahét. Régi követelése az angol munkáságnak a munkaidő megrövidítése a keresetek megrövidítése nélkül. A 48 órás munkahét olyan minimális követelése volt a munkásságnak, ami elől már kitérni nem lehetett, de ha ezt meg is valósították a kapitalista berende-

zésű államok, a munkabéreket, sajnos, nem rendezték ennek megfelelően.

Most a meglepetés erejével hatott egy angol munkáltatónak egy kapitalista gyűlésen tartott beszéde, aki kijelentette, hogy már a 40 órás munkahét is be volna vezethető anélkül, hogy a munkások keresetét csökkenteni kellene. Sőt! Benjamin Dawson, egy 500 munkást foglalkoztató üzem tulajdonosa kijelenti, hogy nemcsak a munkások jólétét emelné a 40 órás munkahét, hanem az általános jólétet és forgalmat, valamint a fogyasztás emelkedését is.

Ez nem volna meglepetés, ha ezt egy munkásképviseelő mondotta volna, de új dolog, ha egy munkáltató is azt hangsúlyozza, még hozzá egy angol munkáltató, aki ugyancsak tisztában van azzal, hogy mit jelent a termelés növekedése és ami ezzel kapcsolatos, a fogyasztás fokozása. A heti 40 órát dolgozó, rendszeren kereső munkás többet tud fogyasztani, ezt mondja Mister Dawson, az angol munkáltatóknak igen tekintélyes képviselője.

Tiltakozunk a segédmunkaerők kihasználása ellen. A textilipar óshazájában, Angliában is azzal kísérleteznek a munkáltatók, hogy a képzett szakmunkásokat segédmunkaerőkkel pótolják. Természetesen ezek a segédmunkaerők idővel tudás dolgában szakmunkásokká válnak, de továbbra is mint segédmunkaerőket vagy mint tanulókat fizetik őket. Az öntudatos és intelligens textilipari munkásoknak nem kell magyarázni azt, hogy mit jelent ez a szakmunkásokra.

A segédmunkaerőket főképpen a fonóiparban alkalmazzák. Nekünk nem az ellen van kifogásunk, hogy segédmunkaerőket alkalmaznak, hanem az ellen, hogy ezeket a segédmunkaerőknek nevezett, már szakképzett munkásokat túrhetetlen alacsony bérekkel díjazák. Nem tűrhetjük, hogy amikor szakmunkások vannak munka nélkül, akkor szakmunkát igénylő munkakörben segédmunkásokat alkalmazzanak csak azért, mert ez így olcsóbb.

Szövetségi hírek

Ha nagyobb darab kenyeret, magasabb munkabért akarsz, lépj be a Szövetségbe és szerezz annak új tagokat!

Beiratkozni lehet Budapesten: a központban, VIII, Magdolna uca 5, délelőtt 9—1 óráig, délután 5—8 óráig.

I. kerületi Munkásotthonban, Fehérvári út 42, szombaton délután 4—7 óráig és vasárnap délelőtt 10—12 óráig.

Óbudai Munkásotthonban, Selmeczi uca, hétfőn este 6—8 óráig és szombaton délután 4—7 óráig.

VI. kerületi Vasmunkásotthonban, Reiter

Ferenc uca 67, csütörtökön este 6—8 óráig és szombaton délután 3—6 óráig.

XIV. Zuglói Munkásotthonban, Gyarmat uca 56, szerdán este ½6—8 óráig.

Környéken: Pestszenterzsébeti Munkásotthonban, Nagy György István uca 2, pénteken este 7—9 óráig, szombaton délután 3—6 óráig.

Csepeli Munkásotthonban, József uca 22, szombaton délután 3—6 óráig, vasárnap délelőtt 9—12 óráig.

Kispesti Munkásotthonban, Teleki uca 48, csütörtökön este 7—9 óráig.

Újpesti Munkásotthonban, Kolozsvári uca 55, naponta délelőtt 9—12 óráig és délután 3—9 óráig.

Soroksári Munkásotthonban, Grassalkovits uca 150, vasárnap délelőtt 10—12 óráig.

Budafokon a Munkásotthonban,

Budakalászon a Munkásotthonban.

Vidéken: Békéscsabai Munkásotthonban, Trefort uca 2/2.

Gyulán: a Munkásotthonban.

Szegeden: a Munkásotthonban, Hétvezér u. 9.

Hódmezővásárhelyen: a Munkásotthonban.

Mezőberény: Wagner Józsefné-féle vendéglő, Hajnal uca 12.

Debrecenben a margitfürdői Munkásotthonban.

Győrött: a Vasmunkásotthonban, Teleki u. 38.

Pápán: a Munkásotthonban.

Sopronban: a Munkásotthonban.

Baján: a Munkásotthonban, Czirfusz Ferenc uca 29.

Tolna: Építőmunkások Otthonában.

Vác: Munkásotthonban, Szent István tér 12 (volt Fleckenstein-vendéglő), szombaton este és vasárnap délelőtt.

Budapest és környéki munkanélküli szaktársakhoz! Fölkérjük a munkanélküli szaktársakat, hogy munkanélküliségüket a saját érdekében jelentsék be a központi irodában: Budapest VIII, Magdolna uca 5.

Figyelmeztetés. Felkérjük a szaktársakat, hogy a tagjарulékaikat pontosan fizessék, mert aki az alapszabályban megengedett hat hétnél több hátralékban van, az a segélyezésre való jogát elveszti.

Minden szaktárs hordja magánál a tagsági könyvét, mert a szövetségi helyiségbe való belépésnél minden szaktárs a tagságát igazolni tartozik.

Központi könyvtári órák: szombaton délután 5—7 óráig, vasárnap délelőtt 10—12 óráig.

Központi vezetőség.

Felelős szerkesztő és kiadó: **Horváth Pál.**

„Világosság” Könyvnyomda Rt. Budapest VIII, Conti u. 4.
Műszaki igazgató: Deutsch D.

Minden szervezett munkás az

ÁLTALÁNOS FOGYASZTÁSI SZÖVETKEZETBEN VÁSÁROL!

Fiókok és mézárszékek minden kerületben!

Szaktárs! A lakásodhoz legközelebb eső szövetkezeti boltbar vásárolj!

Igaz mérleg, pontos kiszolgálás!